

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. // Inerati do 80 peti vrst do Din 2, do 100 vrst do Din 2,50, od 100 do 300 vrst do Din 4. // Popust po dogovoru, inerati dovek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12, za inozemstvo Din 25. // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knjižna ulica 8. //
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon 2. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strassmayrjeva ulica 45, telefon 1. 45, // JESENICE, Ob kolodvoru 101 // SLOVENSKE GRADCE, Slovenski trg 5 // Poštna kraticilnica v Ljubljani št. 10351.

Winston Churchill je spregovoril:

„Od začetka vojne se je vrsta dogodkov obrnila v našo korist“

Snoči je imel angleški mornariški minister dolg govor o vojnem položaju po desetih tednih od začetka sovražnosti — Ugotovil je zavezniško premoč in konstatiral, da preti Holandski in Belgiji resna nevarnost — Angliji je bila vojna vsiljena, zato se bo borila do konca za zmago načel pravičnega miru

London, 13. nov. AA. (Reuter) Snoči ob 21.15 je imel prvi lord admiraltete Winston Churchill v britanskem radiu govor, v katerem je med drugim dejal:

Prijeto mi je, da vam nočijo sporočim, kako se je v prvih 10 tednih vojne obrnila vojna v korist zaveznikov. Čisto jasno je, da je sila britanskega cesarstva in francoske republike za obnovitev in vzpostavitev življenja poljskega in češkoslovaškega naroda kakor tudi za ostanje drugih držav, ki jih bom imenoval kasneje, rastla iz dneva v dan. Miroljubne parlamentarne države, ki streme za svobodo posameznika in za ljudske množice, se bore proti diktaturam, katerih edini cilj je obstoj v pripravih za vojno in v ujanje vsega in vsakega v njihov vojni stroj. Posebno mi na oči prihajajo lahkomiselnosti in mirnem času. Radi bi uživali dobroto miru z vsakim drugim narodom in želimo, da bi jih tudi sami uživali. Toda po mnogih brezuspešnih naporih, da ostanemo v miru, smo bili nazadnje prisiljeni stopiti v vojno.

Poskušali smo to vojno preprečiti, toda sedaj smo v vojni in mi bomo to vojno vodili ter vztrajali vse do konca.

DOKLER NASPROTNA STRAN NE BO IMELA ZADOSTI

Vztrajali bomo, kakor to najbolje vemo, o svojih sposobnostih, ki niso majhne in ki so čedalje močnejše. Znano vam je, da se nisem zmerom strinjal s Chamberlainom, čeprav vsa bila zmerom prijatelj. Toda on je človek trdovratne narave, in se bo boril prav tako uporno za zmago, kakor se je boril za mir. Lahko smatrate kot popolnoma gotovo, da bo vsa Velika Britanija in vse tiste, kar pomeni v sodobnem življenju, propadla ali pa bo Hitler, nacionalno socialistični režim ter nepredvidne nemške ali pruske grožnje Evropi prekinjene in uničene. Za vsakega bo boljše, če se drža tega močnega in resnega dejstva.

Nato se je Churchill baval z grožnjami nacionalno socialističnega propagandnega aparata, katerega smatra

KOT ZNAK SLABOSTI

Mi ne grozimo v vojnem času, je dejal. Če bi imeli v katerikoli času kakšno idejo napadnega značaja, jih ne bi razglasili, temveč bi skušali videti, kako se one izvajajo v praksi. Churchill je poudaril, da je Velika Britanija pripravljena vzdržati nesrečo in da si je v svesti, da je ostalo tisto, kar je bilo pred 10 tedni pravilno, tudi sedaj popolnoma pravilno. Sedaj smo v drugačnem položaju, kakor smo bili pred tedni. Sedaj smo mnogo močnejši kakor pred 10 tedni, mi smo mnogo bolj pripravljeni, da vzdržimo najhujšo malicioznost kakor v začetku septembra. Naša vojna mornarica je močnejša, naše protipodmorniške enote so trikrat številnejše, naše letalstvo je močnejše in naša kopenska vojska se številčno povečuje in se z vsakim dnevom vse bolj izpopolnjuje, medtem ko so naši ukrepi proti letalskim napadom vse drugačni, kakor pa so bili v začetku vojne. Napadi podmornic so pod kontrolo in one so nam svoje delo že težko plačale. Churchill je nato poudaril, da se britanska svetovna trgovina v redu razvija in sicer s 4000 ladjami od katerih 2500 stalno pluje po morjih.

V nadaljevanju svojega govora je Churchill poudaril premoč angleškega letalstva, ki se je videla v sposobnosti letalcev kakor tudi v kvaliteti letal, ki so prišla v stik s sovražniki. Angleška letala so zrušila 15 nemških izvidniških letal, ne da bi v tej borbi izgubila le eno letalo. Sedanje vreme, megle viharji in zimске nepravilne onemogočajo stalne napade bombardiranj na britanska letalstva in otežkočajo izvidniške polete nad vojnimi postojankami.

Prekosili smo sovražnika v znanosti, ki je stopila v službo vojne. Jaz osebno ne dvomim v to, da je

ČAS NAS ZAVEZNIK

Naglašam, da smo v primeru če prezimimo brez kakšnega velikega ali značajnega dogodka, stvarno dobili prvo bitko v vojni in da bomo spomladaj lahko svojo nalogo mnogo močnejše organizirali in bomo tudi močnejše oboroženi kakor smo bili sploh kdaj.

Od začetka vojne se je vrsta važnih dogodkov obrnila v našo korist. Italija, za katero smo bili v skrbah, da se bo kneverila svojemu zgodovinskemu prijatelju z Veliko Britanijo in Francijo v oblasti Sredozemskega morja, partnerstva, ki bo vedno bolj plodno, je ohranila svojo nevtralnost. Med nami in Japonci ni prišlo do kakih sporov. Dve veliki sili, ki sta se pridružili narodno socialistični Nemčiji in v paktu proti kominterni, sta v tečaj, da se prilagodita

SPREMENBI NA FRONTI PROTI BOLJSEVIZMU

Nihče ne more podcenjevati značaj pogodbe in zveze, zalučene med Anglijo in Francijo s Turčijo. Vlada Sovjetske Rusije s Stalinom na čelu je za vedno ustavila narodno socialistične sanje o prodiranju proti vzhodu.

Churchill se je nato dotaknil razlaganj maršala Göringa, ki je naglašal, da humanost prepoveduje, da se namram močnim uporablja sila. To bi bilo mogoče res je dejal Churchill, ali kadar se spomnim zverinskih zločinov, ki so jih oni izvršili na Poljskem, ne smatram, da je naša želja zahtevati kakršnokoli milost. Leva šapa ruskega medveda onemogoča Nemčiji dohod na Crno morje, dena šapa preprečuje njeno kontrolo nad Baltskim morjem.

Brez ozira na to, kaj bo na vse dogodke, kakor tudi o teh dogodkih, je dejstvo, ki ga moramo priznati, popolnoma enostavno: narodno socialistični Nemčiji je

PREPREDENA POT PROTI VZHODU

in Nemčija mora ali premagati angleški imperij in francosko republiko ali pa propasti v tem poskusu. In tako zdaj hvala se narodni socialisti mečejo oko na gotovo male države na zapadu, ki jih lahko uničijo, kakor so uničili Avstrijo, Češkoslovaško in Poljsko. Zdej sta jim na poti stara civilizirana in miroljubna holandski in belgijski narod. Niso hoteli vzemirjati angleške mornarice, ki je čaka na njihov napad preteklo nedeljo na Firt of Forth. Umikajo se spopadu s francosko armado vzdolž Maginotove linije, pač pa so koncentrirali močne čete na holandski in belgijski meji. Obema tema državam so dali narodni socialisti skoraj svečane garancije. Zato ni čuda, da je

NERVOZA VELIKA

Nobena od teh držav ne veruje niti besede Hitlerju in narodno socialistični stranki. Zaradi tega moramo smatrati položaj za resen. Nočem prerokovati, da li hoče kdo Hitlerja voditi v eno najtežjih

Vojni cilji zaveznikov

Angleški odgovor na mirovno pobudo iz Haaga pušča odprta vrata za poznejša pogajanja, francoski odgovor pa opozarja na načela, ki jih je treba prej sprejeti

HAAGA, 13. nov. br. Angleški kralj Jurij VI in predsednik francoske republike Albert Lebrun sta poslala kot odgovor na mirovni apel belgijskega kralja in holandskega kraljice brozjavki v kateri izražata globoko cenitev iniciative obeh suverenov in pravita, da sta tako Anglija kakor Francija pripravljene skleniti pravičen in časten mir.

Nemški poslanik v Haagu je v zunanem ministru sporočil, da bo nemška vlada skrbno proučila mirovno posredovanje. Iz Pariza poročajo, da je bila poljska vlada obveščena o odgovoru angleškega kralja in francoskega predsednika.

BRUSELJ, 13. nov. AA. Posebni Havasov dopisnik poroča: Danes popoldne se bosta v Bredsi sestala belgijski in holandski zunanji ministri. Kljub temu, da je tako hitro prišlo do odločitve glede tega sestanka, politični krogi niso presenečeni. To pojasnjuje dejstva, da je v prestolnici Belgije in Holandske prispel odgovor Francije in Velike Britanije na mirovni poziv, kakor tudi odgovor kancelarja Hitlerja, da bodo podrobno proučili predlogi obeh vladarjev. Čeprav ni mogoče videti, kakšne posledice bo imela ta mirovna pobuda v praktičnem pogledu, vendar vse kaže, da odgovor Velike Britanije pušča v svojem zadnjem delu odprta vrata za poznejša pogajanja, francoski odgovor pa je smo opozarja na nekatera osnovna načela, ki bi jih bilo treba poprej sprejeti.

Včerajšnji dan je bil razmeroma miren. Govor generala Denisa in optimizem, ki ga je izrazil ta mož, sta pomirila v neki meri javnost. Javno mnenje ne omenja ničesar, kar bi ublažilo sedanje stanje, kljub temu pa prevladuje vtis, da bo čas vsakega delal za ohranitev miru.

BRUSELJ, 13. nov. AA. (Stefan) Belgijski dobro poučeni krogi so prepričani, da sta na sestanku in Bredsi na Holandskem belgijski in holandski zunanji ministri razpravljala o odgovoru državnih poglavarjev Velike Britanije in Francije na pobudo belgijskega kralja in holandske kraljice. Razen tega sta ministra razmotrivala tudi o splošnem mednarodnem položaju na podlagi teh odgovorov.

BRUSELJ, 13. nov. s. Belgijski kralj in holandska kraljica sta imela včeraj, po prejemu angleškega in francoskega odgovora na svojo ponudbo za mirovno posredovanje, dolg telefonski razgovor.

Angleški komentar

LONDON, 13. novembra. AA. (Reuter): »Times« komentirajo odgovore angleškega kralja Jurija VI. in predsednika francoske republike Lebruna na ponudbo za posredovanje, ki sta jo naslovila na vojskujoče se države belgijski kralj Leopold in holandska kraljica Vilijemina. Med drugim pravi: Ta dva odgovora vsebujejo avtoritativno izjavo Velike Britanije in Francije o pogojih, pod katerimi je možno skleniti mir. Pri tem angleški odgovor poudarja tudi vzroke, zaradi katerih je Velika Britanija šla v vojno. List posebno poudarja zadnji stavek odgovora kralja Jurija, ki pravi, da bo angleška vlada s največjo pozornostjo razmotrila nemške mirovne predloge, če bodo odgovarjali glavnim vojnim ciljem Velike Britanije.

Toda v sedanjem trenutku ni nobenega znaka, po katerem bi se moglo sklepati, da Nemčija namerava spreminiti svojo politiko, ali svoje dosedanje metode.

Na drugem mestu »Times« izkazujejo priznanje stališča holandske vlade in holandskega naroda, ki sta ohranila največjo mirnost v trenutku velike napetosti. List smatra, da bosta Holandija in Belgija še enkrat proučili svoje prejšnje stališče glede vprašanja angleške zapore.

Odmev v Parizu

PARIZ, 13. nov. AA. (Havas): Francoski časopisi komentirajo obširno besedilo odgovora angleškega kralja in predsednika francoske republike na pobudo belgijskega kralja in holandske kraljice. Listi poudarjajo, da angleški in francoski odgovor pomenita nov dokaz slobnosti, enakih naravnih in čustven odnosov. »Excelsior« naglašja, da London in Pariz želita popolnega miru, ki ga je treba vsej Evropi zagotoviti. Da bi s svojo zmago zagotovili tak mir, sta Francija in Velika Britanija

del. Toda hočem poudariti in to je nesporno, da bo usoda Holandske in Belgije kakor tudi usoda Poljske, Češkoslovaške in Avstrije rešena z zmago angleškega imperija in francoske republike.

Ce nas bodo premagali, bo vse zasužnje no in ostale bodo samo Zedinjene države, da zaščitijo človečanska prava. Ce nas ne uničijo, bodo vse te države rešene in vrnjeno jim bo življenje in svoboda. Narodno socialistična Nemčija ne more najti na vsej zemeljski obli, niti enega prijatelja. Rusija je rezervirana. Italija se ozira drugam. Japonska je zagonetna in sama smatra, da je prevarana. Turčija in vsa sila islama instinktivno in odločno stoji na strani napredka. Na stotine milijonov ljudi v Indiji in na Kitajskem dobro ve, kakšna usoda bi jih doletela. Ves svet je proti Hitlerju in hitlerizmu. Ljudje vseh plemen in vseh podneblj, je dejal na koncu Churchill, pa celo v Nemčiji teže za večjo solidarnostjo vseh ljudi in vseh zemljanov, na katero ne bi »dar pomislili, da niso skruno korakali skozi ogenj

nerazdružljivo zvezani in pripravljeni boriti se do kraja. »Jour« piše: Zdej ima besedo Nemčija, da se izjavi za lojalen in pravičen mir, ali pa proti njemu. Svet pa ne pričakuje, da bi odgovor nemške vlade bil presenetljiv. »Petit Parisien« ugotavlja, da sta državna poglavarja Velike Britanije in Francije v svojih odgovorih še enkrat točno označila vojne cilje obeh veršil. »Epoque« smatra, da sta državna poglavarja Anglije in Francije v svojem odgovoru poslanem v Haag in Bruselj, točno in jasno povedala kakšni so njuni vojni cilji. »Figaro« pravi, da sta predsednik Lebrun in kralj Jurij dala takšen odgovor, kakršnega sta edino mogla in smela. V obeh odgovorih so ista nasranja, iste besede in isti duh. Po teh odgovorih je izključen vsak dvom glede vojnih ciljev za hodnih demokratičnih držav. »Oeuvre« poudarja popolno istovestnost stališč angleškega in francoskega državnega poglavarja. Oblika, kako je predsednik Lebrun končal svoj odgovor, odgovarja čustvu in mišljenju vseh Francozov.

Holandska in Belgija na straži

Odločne izjave belgijskega vojnega ministra — Samo manever, ki naj bi prevaril zaveznike?

BRUSELJ, 13. novembra. AA. Vojni minister general Denis je imel po radiu govor o mobilizaciji in položaju belgijskih vojakov. Naša vojska, je izjavil general Denis, je močna in ve kaj hoče. V najhujšem času mora zasesti vse naše obrambne črte. Za njo v slednji je pošten in zedinjen narod, ki je pripravljen za vsako ceno braniti in ubraniti svojo državo in svoje ustanove, pa naj se pojavi sovražnik od katerekoli strani.

Kodanj, 13. nov. s. Dansko časopisje izraža mnenje, da je najbrže ogrožanje Belgije in Holandske s strani Nemčije manever, ki naj bi Anglijo in Francijo spetal na napačno sled glede na nemške načrte. Na drugi strani pa je verjetno, da bo Nemčija s svojimi ukrepi skušala izvajati trajni pritisk na Belgijo in Holandsko, ne da bi sicer podvela kakršnekoli ofenzivne akcije proti njima.

Italijanski glas

Rim, 13. nov. 1. Italijanski listi prinajajo izbrana poročila k nenadni zaostritvi položaja na zapadu, odnosno med Holandsko in Nemčijo. Listi sicer priznavajo, da je položaj resen, izražajo pa upanje, da bo stvar mirno rešena, ker sta tako Nemčija kakor Holandska demantirali v Parizu in Londonu razširjene vesti, če da je bil Holandski s strani Nemčije postavljen ultimatum.

V komentarjih razmotriva Italijanski listi, kakšne posledice bi imel eventualni vpad Nemčije v Holandsko. Tako piše »Gazeta del Popolo«, da utečne izeti eventualni vdor v Holandsko zelo usodne posledice za Nemčijo same, kajti v tem primeru bi se naglo ustvarila klan novih držav.

šav, ki bi se čutilo ogrožene in bi takoj nastopile proti napadalcem. Na drugi strani poudarja članar, da je Nemčija sicer silno oborožena, da pa se ne sme podcenjevati obrambna moč Holandske, ki ima strahovito orožje, namreč svoje prekope in morje.

Angleške informacije

London, 13. nov. AA. Reuter: Amsterdamski dopisnik »Timesa« piše: Resni opazovalci v Holandski priznajo, da je čisto negotovo, kakšne ukrepe bo v bodoče izdala holandska vlada. V javnosti in v dobro poučenih krogih, se širijo glede tega vprašanja protislovne vesti. Posebna negotovost vlada glede tega, kakšno obliko bodo dobili v bližnji bodočnosti odnosi med Holandsko in Belgijo. Vlada krogi poudarjajo, da bo Holandska v vsakem primeru ohranila svojo nevtralnost in da so bili vsi ukrepi, ki jih je Holandska vlada izdala, storjeni s tem namenom. Uradni krogi nečejo dati nobene izjave o vsebini razgovorov, ki sta jih včeraj začela holandski in belgijski zunanji ministri.

BRUSELJ, 13. nov. s. Nemški poslanik je včeraj dvakrat posetil zunanega ministra Spaaka.

Izselitev ameriških državljanov

Haag, 13. nov. br. Ze pretekli petek s ameriške diplomatske oblasti v Haagu ustanovili ameriške državljane, naj se takoj odselijo iz Nizozemske. Danes poslaništvo počelo vsem ameriškim državljanom posebno ekspresna pisma s enako zahteva.

Iz notranje politike

VČERAJSNJE VOLITVE V SENAT

Včeraj so bile senatske volitve, pri katerih so bili povsod izvoljeni vladni kandidati. O teh volitvah piše zagrebški »Hrvatski dnevnik« med drugim: »Siroka hrvatska javnost sploh ne razume, zakaj nam je potreben senat in zakaj je treba vsak dan plačati na račun dnevnice za njegove člane in račun plače predsedništva okoli 40.000 dinarjev ali letno okoli 15 milijonov dinarjev. Nam bi bilo mnogo ljubše, ako bi na račun onih 29% prejeti okoli štiri in pol milijona dinarjev, da bi s tem denarjem pomagali našim revežem. Naš kmet misli takole: Ako ni zadostni pametna skupščina, katero volijo vsi možki z dovršenim 21. letom, in ako ni zmogla napraviti pametnih skupnih zakonov, ne bo zakonodajstvo nič bolje, ako pri njem sodeluje še nadaljnjih 120 oseb, ki so deloma imenovane, deloma pa izvoljene z zelo majhnim krogom volilcev. Po mišljenju hrvatske javnosti je senat sploh nepotreben, zlasti pa je senat, sestavljen tako, kakor ga predvideva sedanji volilni zakon.«

UMESTEN PREDLOG

Spitiški »Narodni list« z dne 9. nov. piše: »Predsednik vlade g. Cvetković je dal jomacemu tisku izjavo o neklih anonimnih letakih, ki krožijo v zadnjem času. V tej izjavi pravi, da ti letaki niti po vsebini niti po načinu in obliki ne predstavljajo dostojne diskusije o važnem problemu naše notranje politike, ampak se skuša s tem preprečiti vladno delo pri konstituiranju naših notranjih vprašanj. Ne vemo, če je teh anonimnih letakov toliko razširjenih v javnosti, da se je predsedniku vlade zdelo primerno govoriti o tem javnosti. Ker pa je o tem podal izjavo, jih je gotovo mnogo in zelo neprimernih. Dvomimo o tem, da se bo zaradi te izjave omejilo število anonimnih letakov. Tu je potrebna druga mera. Morda bi bilo najbolje, da vlada dovoli svobodo tiska in ukine cenzuro, če pa se ji zdi, da razmere tega ne dopuščajo, potem naj stori nekaj drugega: naj omeji cenzuro na ono razširjalno akcijo, ki ne zasleduje samo oviranje vladnega dela, temveč izpodkopa tudi temelje skupni državi Srbov, Hrvatov in Slovencev.«

NOV TEDNIK »SRPSKI GLAS«

Izdajateljska zadruga »Sloboda« bo začela s 16. t. m. izdajati tednik »Srpski glas«, ki bo zastopal stališče enodnostni mišljenja in volje vseh zdravih narodnih sil Jugoslavije v pogledu življenjskih vprašanj državnega obstoja in narodnega napredka. V zavesti vloge, ki jo imajo Srbi glede na svojo preteklost, svoj položaj in svojo številčnost bo »Srpski glas« skušal povezati vse zdrave nacionalne sile v skupni nacionalni volji srbstva. Tednik bo izključno z nacionalnega stališča brez vsake strankarske tendence informiral javnost o vseh važnih problemih srbstva in Jugoslavije. Glavni urednik bo Dragiša Vasić, v redakcijskem odboru pa bodo med drugimi dr. Danilo Danić, sodnik kasalskega sodišča dr. Slobodan Drašković, univ. docent dr. Vl. Corović, univ. prof. i. dr.

DR. MAČEK O GRADNJI DŽAMIJE V ZAGREBU

V soboto je sprejel V. Maček deputacijo odbora Zaklade za izgradnjo džamije, ki ga je prošila za pomoč pri svoji akciji. Deputacija je razložila dr. Mačku pomen te akcije in njeno popularnost v vseh slojih hrvatskega naroda. Gradnja džamije v Zagrebu je bila zamišljena že pred 40 leti. Dr. Maček je pokazal polno razumevanje za to plemenito akcijo ter je izjavil, da smatra akcijo za upravičeno, ker morajo imeti muslimani banovine Hrvatske v svojem glavnem mestu svojo molitnico.

PRENOVLJENI »SAVREMENIK«

Odbor Društva hrvatskih književnikov je sklenil reorganizirati svoje glasilo »Savremeni«, ki bo v bodoče izhajal dvakrat mesečno ter bo obravnaval vse aktualne probleme iz hrvatskega književnega, umetniškega, političnega, gospodarskega in socialnega življenja. Revijo bodo urejali glavni urednik »Hrvatskega dnevnika« dr. Ilija Jakovljević, ki je obenem predsednik Društva hrvatskih književnikov ter podpredsednik istega društva prof. dr. Anđe Bonifacije in prof. Luka Perković. Sodelovanje pri prenovljenem obzorniku so že obljubili številni hrvatski kulturni, znanstveni, politični, gospodarski in socialni delavci. Strokovno pa bodo sodelovali tudi visoki funkcionarji banke oblasti. Prva številka prenovljene revije bo izšla še pred božičem.

SPOMENIK DR. TRUMBIČU V SPLITU

Na dan prve obletnice smrti dr. A. Trumbića 18. t. m. bodo odkrili na njegovem grobu v splitskem frančiškanskem samostanu spomenik, ki ga je izdelal Ivan Meštrović. Spomenik namerava odkriti posebno svečano v navzočnosti dr. Mačka, zagrebškega nadškofa dr. Stepinca, bana dr. Subašića in kiparja Ivana Meštrovića.

INOZEMSKI CASOPISI NA HRVATSKEM

»Hrvatska privreda« poroča, da je Trgovska zbornica v Zagrebu obnovila pri ministru za trgovino in industrijo svojo prejšnjo, da se dovoli avtorizacijo in inozemstva ne glede na zadeval monopol agencije Avala.

stav. 56.910, ki je bila kupljena
slovalnici
ihor
Gospodka ul. 25

10. t. m. srečanja državne razredne loterije
v bančni p
BEZIJK, Ma

stav. 56.910, ki je bila kupljena
slovalnici
ihor
Gospodka ul. 25